

van het woord af; ik hoop intusschen binnen niet al te langen tijd mijn eigen meening over deze aangelegenheid te geven. Kwesties, die inderdaad de moeite waard zijn, en waaromtrent duidelijk het gevoelen over en weer KAN worden gekend, worden door sommigen doodgezwegen of en hagatelle behandeld; en die sommigen zien er dan niet tegen op, in andere zaken, waarin men van iemands gevoelen nog maar nauwelijks iets weten kan, al vast van een „streaming”, een „richting” te spreken, niettegenstaande daarv an geen sprake kan zijn, omdat de personen, die men op het oog heeft, van heel onderscheiden kant begonnen zijn, en elkaar slechts in bepaalde conclusies raken en ook dan soms nog maar ten deele. Hetgeen al weer bewijst, dat de polemiek niet rust, ook niet in aangelegenheden, waarover tot nu toe niets is gezegd door wie men vroeger als polemisten aandefde. Voor het eerst sedert jaren is in Kampen op den Theol. Schooldag een onaangename klank vernomen; merkwaardigerwijze was het juist op dat moment, waarop iemand het bestaan van „een groep” onderstelde, en daarvan uiting, die als groep heelemaal niet bestaat.

K. S.

Friesland en de Kweekscholen. Een nagekomen artikelje over deze zaak wordt nog opgenomen na Persschouw. Daarheen verwijzen wij. K. S.

GEESTELIJKE ADVIEZEN

(Alle inzendingen, deze rubriek betreffende, aan Da D. van Dijk, Akkerstraat 26, Groningen.)

Zelfbeproeving.

III.

Het vraagstuk, waarover wij het in deze rubriek hebben, is in den laatsten tijd wel zeer urgent geworden.

Op den Theologische School-dag heeft het geslaan in het middelpunt der belangstelling.

De pers heeft er voor gezorgd, dat al onze kerken, alle broeders en zusters, van het daar verhandelde eenigermate op de hoogte zijn gekomen.

Tegelijk met den Schooldag gaf Dr Impeta van Kampen een brochure in het licht: „Zelfonderzoek noodzakelijk!”, waarin het gaat over hetzelfde vraagstuk. Wat mij aangaat, ik acht het een verblijdend teeken, dat men over zulke dingen zich in de kerk des Heeren zoo druk kan maken.

Daaruit blijkt, dat er belangstelling is voor het leven des geloofs, voor de vrees des Heeren.

Als wij in dezen strijd maar ernstig zoeken te grijpen de waarheid des Woords; als wij maar niet elkander verdenken en verdacht maken, dan zal uit deze worsteling iets goeds geboren worden.

In dit verband meen ik even te moeten wijzen op wat Prof. den Hartogh heeft geschreven in het Gereformeerd Kerkblad voor Drente en Overijsel.

De professor heeft daar gerecenseerd het boekje van Dr Impeta: „Zelfonderzoek noodzakelijk!”

Hij beveelt dat boekje warm aan.

Daartoe heeft hij het volste recht.

Maar hoe doet hij dat nu?

Hij schrijft: „Nu sinds eenigen tijd sommige dienaren des Woords en andere leiding gevende

personen in onze Gereformeerde Kerken een verkeerd inzicht in het Verbond der genade met zijn beide deelen, theoretisch en praktischen proclameeren, die lijnrecht indruischen ook tegen de letter en den geest van de bekende belijdenisspraak van de Generale Synode van 1905, kan het goed gedocumenteerde overzicht en betoog van Dr Impeta naar alle zijden uitnemende diensten bewijzen. De te goeder trouw en met de beste bedoelingen dwalende broeders kunnen op het punt in kwestie tot betere gedachten en uitingen gebracht worden;” enz.

Zie, dat acht ik nu een wijze van doen, die absoluut ontoelaatbaar is.

Prof. den Hartogh beschuldigt ook mij hier eenvoudigweg van verkeerd inzicht in het Verbond. Natuurlijk mag hij dat doen; maar hij mag dat niet doen zonder daarvoor ook maar één bewijs aan te voeren.

Hij zal waarschijnlijk zeggen: „de bewijzen liggen in het boekje van Dr Impeta”.

Welzeker; maar hoeveel procent van hen, die deze recensie lezen, denkt de professor dat deze brochure zullen koopen en lezen?

Zeker niet de helft.

En voor die anderen staat daar zonder enig bewijs, zonder eenigen schijn van motiveering, dat wij een verkeerd inzicht hebben in het Verbond, dat wij dwalende broeders zijn.

Zulk doen is ongeoorloofd.

Dat wordt ook niet goed gemaakt door de bijvoeging, dat wij dwalen te goeder trouw, en met de beste subjectieve bedoelingen.

Ik zou zeggen: dat moest er ook nog bijkomen, dat men ons verdacht van kwade trouw en van verkeerde bedoelingen.

Neen, de fout van deze recensie is, dat men ons hierin zonder enig bewijs beschuldigt van dwaling met betrekking tot het Verbond der genade.

Nu Prof. den Hartogh dat eenmaal heeft gedaan, is het zijn plecht dat ook in datzelfde blad aan te toonen, zoodat wij gelegenheid krijgen ons daartegen te verdedigen.

Dan zullen de lezers kunnen oordeelen; nu kunnen ze dat niet.

Een dienaar des Woords uit Overijsel vertelde mij reeds, dat een ouderling naar aanleiding van die recensie hem had gevraagd of de zaak op de Synode kwam.

Die recensie had hem dus den indruk gegeven, dat het hier zulk een ernstige dwaling gold, dat de Generale Synode er wel bij te pas zou moeten komen.

Zóó moet het niet.

Een andere fout is gemaakt door Dr Impeta in den titel van zijn brochure.

„Zelfonderzoek noodzakelijk!”

Een dergelijke titel is verwarrend; de indruk wordt er door gewekt alsof zij, tegen wie de schrijver zich richt, geen zelfonderzoek zouden willen.

En dat is niet waar.

Dat zou ook wel heel dwaas zijn.

Op meer dan één plaats wekt de Schrift immers tot zelfonderzoek of zelfbeproeving op?

De vraag waarover het gaat is deze: „Wat is de Schriftuurlijke zelfbeproeving?”

De redeneering die dienaangaande in onze kerken gewoonlijk gevolgd wordt is deze: Het heil is alléén uit God; Hij heeft het ons van eeuwigheid toegedacht, als Hij ons uiterkooor

classe gekomen was, is hem afgevoerdert zyne attestatie soe van de classe waer onder dat hy gestaen hadde, alsoock van zyner kercke welcke hy vertoont heeft, te weten van eenige dienaeren zyner nabueren excuse ende sich soe veel den classe belangt, dat zy hem in Oostvrieslant tegenwoordich en hebbe, welke excusatie hy oock doet van zynder kercken, ende is hy alsoe geapprobeert zynde, zyne brieven van getugenis tot een membrum classis aengenomen.

4. Is oock van Johanne Antonij (gemerckt hy van het Nieuwe broeck getransfereert is op Elspet) gevordert getuigenisse des classis waer onder dat hy gestaen heeft, welck hy niet gehadt en heeft, ende is hem daerom opgeleit in den naeste classe getuigenisse te brengen ende den broederen te vertonen gelyck als oock van de confirmatie in zyne dienst.

5. Hier nae zyn de acta des voorgaende classis gelesen ende die dingen daer in wat besloten maer noch niet geffectueert, vorgenommen.

6. Alsoe de broeders was opgelesen in de naeste classe te vertonen acta Synodi gehouden in Sgraven Hage, soo ist dat syse alle te samen vertoont hebben, uitgenomen Reinerus Wynkopius ende Wesselus Salingensis welke absentes waren.

7. Gemerckt Reinerus Wynkopio, was uit name des Classis belastet om het Avontmael des Heeren te gebruiken, wanneer het tot Niukerck mocht bedient worden, oock een gemeente in zyne plaetse te versamen ende sulcks noch niet gedaen en is, is hy de broederen goel gevonden ende besloten, dat hy daerin noch gehouden sal zyn.

8. De confirmatie Wesseli Groningensis woert noch opgehouden ter tyt toe zyne kerck mach getimmert worden.

9. Alsoe men bevynt dat dat loffelicke gebruik in alle gereformeerde kercken geuseert van het op-

in Christus. Hij heeft het in Christus voor ons gereed gemaakt. Hij biedt het ons aan in de belofte des Evangelies, de Verbondsbelofte. Hij geeft ons van die Verbondsbelofte zelfs het teeken en zegel in de sacramenten.

Wij van onzen kant moeten nu door het geloof die beloften aannemen, en daardoor het bes ons toeëigenen.

Al zijn Gods beloften nu nog zoo vast, maar het geloof, waardoor ik die beloften aanvaard, zou niet een waar geloof zijn, dan had ik nog geen deel aan het heil des Heeren.

Daarom moet ik mijzelf onderzoeken of het geloof, waarmee ik Christus aanneem, wel een waar een echt geloof is.

En hoe moet ik dat nu onderzoeken?

Zie, zegt men, als dat geloof echt zal wezen, dan moet dat vrucht zijn der wedergeboorte, dan moet het een uiting zijn van het nieuwe, door God in mij gewerkte leven.

Wanneer dat leven in mij wordt gevonden, dan zal het zich ook bij mij doen gelden in allerlei levensopenbaringen; als daar zijn: liefde tot God en Zijn dienst en Zijn volk; gebedsbehoefte; smart over de zonde; liefde tot de broederen en dergelijke dingen meer.

Welnu, wanneer ik nu wil onderzoeken of mijn geloof echt is, dan moet ik mijn leven nagaan, of daar ook van die uitingen van het nieuwe leven, van die kenmerken van dat nieuwe leven zijn, en als ik die dingen nu inderdaad bij mij bevynt, dan mag ik aannemen, dat mijn geloof echt is en dat ik dus deel aan Christus heb.

Dat is de voorstelling, die men zich in omkringen vrij algemeen maakt van de zelfbeproeving. En daartegen is het, dat ik ernstig berwaar maak.

Om meer dan één reden.

Deze vorm van zelfbeproeving kan nooit leiden tot het gewenschte doel.

Men wil uit de aanwezigheid van bepaalde levensopenbaringen, die wij nu kortweg goede werken zullen noemen, de overtuiging verkrijgen, dat men het nieuwe leven deuchtig is, dat dus zijn geloof echt is en dat men daarom ook door het geloof deel aan Christus heeft.

Maar nu moet toch ieder gevoelen, dat wij hier nooit verder mee komen.

Immers als een goed werk werkelijk wezen zal een openbaring van het leven der wedergeboorte dan moet het een echt goed werk zijn.

Dat is toch al een zeer inconsequent standpunt waarbij men wel noodig acht, dat men het werk des geloofs op zijn echtheid onderzoekt, maar waarbij men voor die andere werken dat onderzoek naar de echtheid niet noodig acht.

Wanneer ik dus, bij het onderzoek naar de echtheid mijns geloofs, een goed werk bij mijzelf meen te vinden, dan moet ik, krachtens mijn eigen standpunt, ook dat weer op zijn echtheid onderzoeken.

En zoo zal ik aan den gang blijven.

Men zoekt naar „kenmerken” voor de echtheid van zijn geloof; maar als men die kenmerken meent gevonden te hebben, zal men weer „kenmerken” noodig hebben, om de echtheid der eerste kenmerken te kunnen constateeren.

Zoo zal men aan den gang blijven en nooit tot rust kunnen komen.

seggen der vragen des Catechismi in der kercken van Harderwyck wort achtergelaten, hebben de broederen besloten de voersch. kercke te vermaenen gelyck oock sulcks op ondersch. tyden geschieft is, om sulcks widders in het gebruik te bringen.

10. Is Wesselo Salingensi afgevraecht of hy van zyn beloffenis gevuerdeert heeft zyne attestatie van der heimelicker gemeinten binnen Salingen, ende wort bevonden hy hem excuseert door dien dat een gereist zy, die een testimonium vitae voor hem soude vorderen, noch niet wieder gekomen is hem nochmael belast om sorgte te dragen dat hy most vorsien zyn op de naestvolgende classe van getuigenisse, dat men oock sal schrijven aen Franciscum den dienaar des woerts tot Deventer om van hem zyn gelegenheit te vereischen ende daer van na bevint der saecken met hem te handelen (ghedaen).

11. De dienaeren gevraecht zynde van de staet haerder gemeinten syn alle kercken doer Godts genade in een tamelicke ordeninge bevonden.

12. Alsoe de meeste der classen sorterende onder de Synode van Gelderland ende Graefschap Salphen goet achten dat der Synodus met de ierste mocht becomen woerden, oock daer van D. Fontanus aen eenige deses classis in het particulier geschreven heeft, soe ist, dat de broederen bevinden goel te zyn in het particulier te schrijven aen Fontanum om te verstaen of het niet raetsaem en ware de plaetse des Synodi te leggen tot Aernem ofte anders te volgen de acta Synodi best gehouden om geselve te houden tot Harderwyck ende in der Kerck van Harderwyck selve opgeleit te schrijven.

13. Is oock voor 'l bequaemst geacht de Synodus te verschripen eene maent nae datum; sal antwoort ontfangen van Fontanus.

Dezer dage broeder, die

Wie b...
Tallerf...
God za...
Leeren

Welnu, als d...
over zijn sta...
den Hee...
daarop: „Ja...
hem zeggen:...

Gods werk e...
dat het met...
Zoo redene...
Maar dat is...
Hoe kan di...
ij houdt voo...
ook werkelijk

Ik denk, da...
ook hartelijk...
De catechis...
werk als eers...
geloof wor...
Ik zal daer...
een goed we...
nadat ik eers...
Gods kind be...
Eerst van l...
een goed wer...
Daaruit volk...
aming van g...
geloof te bes...
goede werken...
den geconstat...
te gelooven.

Ik zal daer...
een goed we...
nadat ik eers...
Gods kind be...
Eerst van l...
een goed wer...
Daaruit volk...
aming van g...
geloof te bes...
goede werken...
den geconstat...
te gelooven.

Ik zal daer...
een goed we...
nadat ik eers...
Gods kind be...
Eerst van l...
een goed wer...
Daaruit volk...
aming van g...
geloof te bes...
goede werken...
den geconstat...
te gelooven.

Ik zal daer...
een goed we...
nadat ik eers...
Gods kind be...
Eerst van l...
een goed wer...
Daaruit volk...
aming van g...
geloof te bes...
goede werken...
den geconstat...
te gelooven.

Ik zal daer...
een goed we...
nadat ik eers...
Gods kind be...
Eerst van l...
een goed wer...
Daaruit volk...
aming van g...
geloof te bes...
goede werken...
den geconstat...
te gelooven.

Ik zal daer...
een goed we...
nadat ik eers...
Gods kind be...
Eerst van l...
een goed wer...
Daaruit volk...
aming van g...
geloof te bes...
goede werken...
den geconstat...
te gelooven.

Ik zal daer...
een goed we...
nadat ik eers...
Gods kind be...
Eerst van l...
een goed wer...
Daaruit volk...
aming van g...
geloof te bes...
goede werken...
den geconstat...
te gelooven.

Ik zal daer...
een goed we...
nadat ik eers...
Gods kind be...
Eerst van l...
een goed wer...
Daaruit volk...
aming van g...
geloof te bes...
goede werken...
den geconstat...
te gelooven.

Ik zal daer...
een goed we...
nadat ik eers...
Gods kind be...
Eerst van l...
een goed wer...
Daaruit volk...
aming van g...
geloof te bes...
goede werken...
den geconstat...
te gelooven.

Ik zal daer...
een goed we...
nadat ik eers...
Gods kind be...
Eerst van l...
een goed wer...
Daaruit volk...
aming van g...
geloof te bes...
goede werken...
den geconstat...
te gelooven.

Ik zal daer...
een goed we...
nadat ik eers...
Gods kind be...
Eerst van l...
een goed wer...
Daaruit volk...
aming van g...
geloof te bes...
goede werken...
den geconstat...
te gelooven.

Ik zal daer...
een goed we...
nadat ik eers...
Gods kind be...
Eerst van l...
een goed wer...
Daaruit volk...
aming van g...
geloof te bes...
goede werken...
den geconstat...
te gelooven.

Ik zal daer...
een goed we...
nadat ik eers...
Gods kind be...
Eerst van l...
een goed wer...
Daaruit volk...
aming van g...
geloof te bes...
goede werken...
den geconstat...
te gelooven.

Ik zal daer...
een goed we...
nadat ik eers...
Gods kind be...
Eerst van l...
een goed wer...
Daaruit volk...
aming van g...
geloof te bes...
goede werken...
den geconstat...
te gelooven.

Ik zal daer...
een goed we...
nadat ik eers...
Gods kind be...
Eerst van l...
een goed wer...
Daaruit volk...
aming van g...
geloof te bes...
goede werken...
den geconstat...
te gelooven.

Ik zal daer...
een goed we...
nadat ik eers...
Gods kind be...
Eerst van l...
een goed wer...
Daaruit volk...
aming van g...
geloof te bes...
goede werken...
den geconstat...
te gelooven.

Ik zal daer...
een goed we...
nadat ik eers...
Gods kind be...
Eerst van l...
een goed wer...
Daaruit volk...
aming van g...
geloof te bes...
goede werken...
den geconstat...
te gelooven.

Ik zal daer...
een goed we...
nadat ik eers...
Gods kind be...
Eerst van l...
een goed wer...
Daaruit volk...
aming van g...
geloof te bes...
goede werken...
den geconstat...
te gelooven.

Ik zal daer...
een goed we...
nadat ik eers...
Gods kind be...
Eerst van l...
een goed wer...
Daaruit volk...
aming van g...
geloof te bes...
goede werken...
den geconstat...
te gelooven.

Ik zal daer...
een goed we...
nadat ik eers...
Gods kind be...
Eerst van l...
een goed wer...
Daaruit volk...
aming van g...
geloof te bes...
goede werken...
den geconstat...
te gelooven.

Ik zal daer...
een goed we...
nadat ik eers...
Gods kind be...
Eerst van l...
een goed wer...
Daaruit volk...
aming van g...
geloof te bes...
goede werken...
den geconstat...
te gelooven.

Ik zal daer...
een goed we...
nadat ik eers...
Gods kind be...
Eerst van l...
een goed wer...
Daaruit volk...
aming van g...
geloof te bes...
goede werken...
den geconstat...
te gelooven.

Ik zal daer...
een goed we...
nadat ik eers...
Gods kind be...
Eerst van l...
een goed wer...
Daaruit volk...
aming van g...
geloof te bes...
goede werken...
den geconstat...
te gelooven.

Ik zal daer...
een goed we...
nadat ik eers...
Gods kind be...
Eerst van l...
een goed wer...
Daaruit volk...
aming van g...
geloof te bes...
goede werken...
den geconstat...
te gelooven.

Ik zal daer...
een goed we...
nadat ik eers...
Gods kind be...
Eerst van l...
een goed wer...
Daaruit volk...
aming van g...
geloof te bes...
goede werken...
den geconstat...
te gelooven.

Ik zal daer...
een goed we...
nadat ik eers...
Gods kind be...
Eerst van l...
een goed wer...
Daaruit volk...
aming van g...
geloof te bes...
goede werken...
den geconstat...
te gelooven.

Ik zal daer...
een goed we...
nadat ik eers...
Gods kind be...
Eerst van l...
een goed wer...
Daaruit volk...
aming van g...
geloof te bes...
goede werken...
den geconstat...
te gelooven.

Ik zal daer...
een goed we...
nadat ik eers...
Gods kind be...
Eerst van l...
een goed wer...
Daaruit volk...
aming van g...
geloof te bes...
goede werken...
den geconstat...
te gelooven.

Ik zal daer...
een goed we...
nadat ik eers...
Gods kind be...
Eerst van l...
een goed wer...
Daaruit volk...
aming van g...
geloof te bes...
goede werken...
den geconstat...
te gelooven.

Ik zal daer...
een goed we...
nadat ik eers...
Gods kind be...
Eerst van l...
een goed wer...
Daaruit volk...
aming van g...
geloof te bes...
goede werken...
den geconstat...
te gelooven.

Ik zal daer...
een goed we...
nadat ik eers...
Gods kind be...
Eerst van l...
een goed wer...
Daaruit volk...
aming van g...
geloof te bes...
goede werken...
den geconstat...
te gelooven.

Ik zal daer...
een goed we...
nadat ik eers...
Gods kind be...
Eerst van l...
een goed wer...
Daaruit volk...
aming van g...
geloof te bes...
goede werken...
den geconstat...
te gelooven.